

22 369

Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Saudiarabië tot wederzijdse vrijstelling van belastingen geheven naar de inkomsten en winsten van luchtvaartondernemingen uit de uitoefening van luchtvervoer in internationaal verkeer en hun werknemers; Riyadh, 16 januari 1991

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 22 oktober 1991

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 28 oktober 1991. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal wordt onderworpen kan door of namens een van beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 27 november 1991.

Ter voldoening aan het ter zake bepaalde in de Grondwet¹, de Raad van State gehoord, heb ik de eer U hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen de op 16 januari 1991 te Riyadh tot stand gekomen Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Saudiarabië tot wederzijdse vrijstelling van belastingen geheven naar de inkomsten en winsten van luchtvaartondernemingen uit de uitoefening van het luchtvervoer in internationaal verkeer en hun werknemers (Trb. 1991, 54)².

Een toelichtende nota bij de Overeenkomst treft U eveneens hierbij aan.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,
R. F. M. Lubbers

¹ Art. 91, (1), add. art. XXI, (1)(a) G. W. en art. 61, (3), G. W. 1972.

² Ter inzage gelegd op de bibliotheek.

Toelichtende Nota

Tijdens de onderhandelingen over de totstandkoming van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Saudi-arabië inzake luchtvervoer, getekend te Riyadh op 13 februari 1985 (Trb. 1985, 31), is door Nederland voorgesteld tevens een regeling te treffen voor de belastingheffing van elkaars luchtvaartondernemingen. Saudi-arabië gaf evenwel te kennen er de voorkeur aan te geven deze materie te regelen in een afzonderlijke overeenkomst. Als gevolg daarvan hebben de afgelopen jaren met dat land onderhandelingen plaatsgevonden over een bilaterale regeling tot het vermijden van dubbele belasting op het gebied van de belastingen naar de winst, verkregen uit het internationale luchtvervoer. Op uitdrukkelijk verzoek van Saudiarabië is hierbij ook aandacht besteed aan de positie van de werknemers van de luchtvaart-ondernemingen van beide landen met betrekking tot de belastingen naar het inkomen en de sociale verzekeringswetten. Het aspect van de sociale zekerheid is in het kader van deze overeenkomst als zodanig overigens van beperkte betekenis. Om die reden is er van afgezien hiernaar in de titel en de preambule van de overeenkomst te verwijzen. De onderhandelingen zijn tenslotte uitgemond in de ondertekening van de hierbij ter goedkeuring voorgelegde Overeenkomst. Overeenkomstig de internationale gebruiken ter zake is in de onderhavige Overeenkomst naast de aanduiding van de belastingen waarop de Overeenkomst van toepassing is (artikel 1) en de voor deze Overeenkomst noodzakelijke begripsomschrijvingen (artikel 2), vastgelegd dat de inkomsten en winsten van luchtvaartondernemingen die worden behaald in het internationale verkeer, wederzijds van belastingheffing worden vrijgesteld (artikel 3, eerste lid). Hetzelfde is bepaald met betrekking tot inkomsten en winsten die worden verkregen uit hoofde van een deelneming in een «pool» of een gemeenschappelijke exploitatie van luchtvervoer (artikel 3, tweede lid). Tussen Nederland en Saudiarabië bleek geen verschil van mening te bestaan over de uitleg van het begrip luchtvaartwinst. Desondanks werd er aan de zijde van Saudiarabië aan gehecht in deze Overeenkomst tot uitdrukking te brengen dat dit begrip niet alleen de voordelen omvat, die worden verkregen met de exploitatie van luchtvaartuigen als zodanig, maar ook die welke daarmee rechtstreeks samenhangen of daaruit voortvloeien. Als voorbeelden worden daarbij genoemd inkomsten uit verhuur, lease of onderhoud van luchtvaartuigen, inkomsten uit opleidingsprogramma's, het voeren van beheer of andere diensten en interest of soortgelijke opbrengsten van tegoeden die rechtstreeks samenhangen met de exploitatie van luchtvaartuigen in internationaal verkeer (artikel 3, derde lid).

Een bijzonder probleem vormde de wens van Saudiarabië om de in artikel 3 vervatte vrijstellingsregeling over en weer slechts te laten gelden voor een met name genoemde luchtvaartonderneming, aangezien naar Nederlandse opvatting op fiscaal terrein geen onderscheid behoort te worden gemaakt tussen de verschillende luchtvaartondernemingen van de onderscheiden verdragspartners. De onderhandelingen hebben ertoe geleid dat bedoelde vrijstelling zal worden verleend aan de luchtvaartondernemingen die op grond van de tussen Nederland en Saudiarabië gesloten vervoersovereenkomst voor de luchtvaart van 13 februari 1985 (Trb. 1985, 31) zijn aangewezen. Dit is verwoord in de definitie van het begrip luchtvaartonderneming in artikel 2, eerste lid, onderdeel d. Daarbij toonde Saudiarabië zich bereid met Nederland te zullen heronderhandelen zodra Saudiarabië met enig ander land van de OESO een overeenkomst sluit die een vrijstelling toekent aan meer ondernemingen dan die welke in de vervoersovereenkomst met het desbetreffende OESO-land zijn aangewezen. In dit verband zij er evenwel op gewezen dat de pelgrimsvluchten naar Mekka op grond van de nationale

wetgeving in Saudiarabië van belasting zijn vrijgesteld zonder dat daarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende buitenlandse luchtvaartondernemingen.

Een moeilijk onderwerp vormde de positie van het boord- en grondpersoneel van de Saudische luchtvaartonderneming. Als gevolg van de sociaal-economische structuur van Saudiarabië wordt er door dat land naar gestreefd in overeenkomsten als de onderhavige een bepaling op te nemen die er op ziet dat door de verdragspartner ter zake van de door de Saudische luchtvaartonderneming aan haar Saudisch personeel uitbetaalde lonen geen belasting en/of sociale verzekeringspremies worden geheven. Hoewel een vrijstelling voor de loon- en inkomstenbelasting en de sociale verzekeringswetten voor met name het grondpersoneel voor Nederland zeer moeilijk aanvaardbaar is, is besloten op deze Saudische wensen in te gaan, toen was komen vast te staan dat de Overeenkomst zonder zodanige vrijstellingen niet tot stand zou komen. Dit betekent dat het heffingsrecht over de beloningen, verkregen in de uitoefening van een dienstbetrekking aan boord van een luchtvaartuig, is toegekend aan de staat waar de luchtvaartonderneming is gevestigd (artikel 4, eerste lid). Deze bepaling die inhoudelijk overeenkomt met artikel 15, derde lid, van het OESO-modelverdrag van 1977, komt overigens in meerdere Nederlandse belastingverdragen voor. De regeling voor het grondpersoneel (artikel 4, tweede lid) komt erop neer dat Nederland een vrijstelling voor de loon- en inkomstenbelasting alsmede een vrijstelling van de verzekering krachtens de sociale verzekeringswetten zal verlenen voor het Saudisch personeel dat in Nederland werkzaam is voor de Saudische luchtvaartonderneming, zulks evenwel met dien verstande dat slechts twee werknemers van de Saudische luchtvaartonderneming voor deze vrijstellingen in aanmerking kunnen komen. Daarbij geldt dat deze vrijstellingen per werknemer steeds slechts voor een periode van vijf jaar zullen worden verleend. De beslissing hier te lande op beperkte schaal vrijstelling te verlenen van de verzekeringen krachtens de sociale verzekeringswetten is genomen in overleg met de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Vanwege de beperkte reikwijdte van deze vrijstelling is medeondertekening van de toelichtende nota door voornoemde Staatssecretaris niet nodig geoordeeld. Door Saudiarabië zal het grondpersoneel van de Nederlandse luchtvaartonderneming op overeenkomstige wijze worden behandeld (artikel 4, tweede lid). De Overeenkomst treedt in werking op de dertigste dag na de laatste der beide data waarop de onderscheiden regeringen elkaar schriftelijk hebben meegedeeld, dat de in hun onderscheiden staten grondwettelijk vereiste formaliteiten zijn vervuld. Zij vindt daarna toepassing voor de belastingjaren- en tijdvakken die aanvangen op of na 1 januari 1988 (artikel 6). De terugwerkende kracht die hierin ligt besloten, was aanvaardbaar omdat deze in de praktijk voor de luchtvaartondernemingen, noch voor het boord- en grondpersoneel verzwaaring met zich meebrengt. Bij de besprekingen is voorts overeengekomen dat over de jaren die aan die datum voorafgaan, na die datum aan de luchtvaartondernemingen geen aanslagen meer zullen worden opgelegd of – voorzover over die jaren belasting is geheven – geen belasting zal worden teruggegeven.

Koninkrijkspositie

Saudië bleek niet bereid in de Overeenkomst een bepaling op te nemen die het mogelijk maakt de bepalingen van de onderhavige Overeenkomst uit te breiden tot de Nederlandse Antillen en Aruba.

De Staatssecretaris van Financiën,
M. J. J. van Amelsvoort

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
P. Dankert